

norden

Nordisk ministerråd

Det fellesnordiske kultursamarbeidet 2010–2012 – mål og visjon

MÅL OG VISJON

Det fellesnordiske kultursamarbeidet utgjør en sterk helhet. Samarbeidet har stor innflytelse på omverdenen og avspeiler grunnlaget av felles verdier vi i de nordiske landene står på. Samarbeidet peker framover og er i stand til å favne og påvirke de komplekse forandringene som finner sted i våre nordiske samfunn og ute i verden.

Nordisk ministerråd arbeider for å styrke det fellesnordiske kultursamarbeidet, et kultursamarbeid der kunst og kultur er en hjørnestein i fellesskapet som knytter de nordiske landene sammen.

Den nordiske samarbeidsstrukturen på kulturfeltet er markant forandret de senere årene. Og målet er å gjøre samarbeidet enda mer åpent, transparent og fleksibelt.

Denne utviklingsprosessen fortsetter de neste årene, da utfordringene fra omverdenen og i våre egne samfunn krever at vi løpende tilpasser premissene for det fellesnordiske kultursamarbeidet.

Forandringene følges opp kontinuerlig, og med en grundig evaluering av kultursamarbeidet som starter i 2010, vil det bli tydelig hva som skal endres og utvikles.

Hvorfor fellesnordisk kultursamarbeid?

Det nordiske kultursamarbeidet inneholder et bredt spekter av temaer og bidrag, alt fra folkelige fellesskap til den enkelte kunstnerens virke. Begge deler skal ha mulighet til å utfolde og utvikle seg, og her er fellesnordiske institusjoner og programvirksomhet med på å skape gode og fleksible rammer.

Det fellesnordiske kultursamarbeidet har tre overordnede mål:

1. samarbeidet skal avspeile prioriteringene på kultur- og kunstområdet som er felles for de nordiske landene,
2. samarbeidet skal fremme et nordisk perspektiv i de enkelte landene,
3. samarbeidet skal fremme vekselvirkningen mellom det nordiske og det internasjonale.

Nordisk ministerråd har virksomheter og institusjoner som arbeider for å nå målene, blant annet de nordiske husene og instituttene, de nordiske kulturprogrammene og dialogverktøyet Nordisk kulturforum.

Seks temaer

Strategien for det nordiske kultursamarbeidet 2010–2012 inneholder seks prioriterte temaer. Temaene er:

1. Det kreative Norden – svar på globaliseringens utfordringer
2. Nordisk språkforståelse
3. Kultur for barn og unge
4. Kulturelt mangfold
5. Den nordiske kulturarven
6. Ministerrådets formannskapsprogram på kulturområdet

Det fellesnordiske kultursamarbeidet 2010–2012 – mål og visjon beskriver overordnede strategier og temaer for det nordiske kultursamarbeidet 2010–2012.

FAKTA

*Ministerrådet for kultur har **160 millioner DKK** til rådighet i året. En stor del av pengene går til kultur- og kunstprosjekter som kunstnere og kulturaktører søker støtte til i Nordisk kulturfond og ministerrådets programmer. Andre midler går til utvikling og drift av de nordiske husene, instituttene og institusjonene og til de tre nordiske kulturprisene.*

Temaer for det nordiske kultursamarbeidet 2010–2012

1. Det kreative Norden – svar på globaliseringens utfordringer

Mål

Nordisk kunst og kultur skal være mer synlig på den globale scenen. Nordisk kunst og kultur skal bidra til å møte og utnytte globaliseringens utfordringer og muligheter.

De nordiske kulturministrene har laget en offensiv globaliseringsstrategi for det nordiske kultur- og mediasamarbeidet som gjør kulturen til et selvstendig profileringsområde i den fellesnordiske globaliseringsstrategien.

Kulturministrenes globaliseringsstrategi *Det kreative Norden* omfatter blant annet initiativet *Nordisk kultur i verden* med tre store satsinger i perioden 2009–2011. Det første skrittet var profileringen av nordisk film i Toronto i 2009. I 2010 eksponeres nordisk landskapsarkitektur på Expo 2010 i Shanghai, og i 2011 vil den nordiske litteraturen bli profilert på Salon du livre i Paris.

Under overskriftene *Et synligere Norden*, *Et mer kunnskapsbasert Norden* og *Et velstående Norden* profileres det nordiske kultursamarbeidet internasjonalt og i Norden.

Et synligere Norden – Nordisk kultur skal profileres internasjonalt

Norden har forutsetninger for å ligge i front når det gjelder den globale utviklingen av kreative næringer. De nordiske landene har høy internasjonal status på områder som filmproduksjon, musikk, litteratur, arkitektur og design. Hver for seg har landene i løpet av de senere årene tatt initiativ til samarbeid mellom kulturlivet og næringslivet for å utnytte de mulighetene som opplevelsesøkonomien skaper.

Et mer kunnskapsbasert Norden – Norden skal produsere og tiltrekke seg kunnskap

Norden har forutsetninger for å bli en sentral aktør i den internasjonale kulturelle kunnskapsutviklingen. Det nordiske kultursamarbeidet skal være utgangspunktet for en økt talentutvikling, kompetanseutveksling og løsning av grenseoverskridende oppgaver.

Et velstående Norden – nordiske tradisjoner med demokrati og dialog kan inspirere

Norden er et forbilde for andre regioner i verden når det dreier seg om demokrati og dialog. Det nordiske kultursamarbeidets bidrag til å skape og spre fredelige demokratiske samtaler, kulturdialog og samspill mellom kulturer skal styrkes.

FAKTA

De kreative industriene utgjør en stadig stigende og mer betydelig del av den samlede globale økonomien. De kreative næringene er allerede nå sterke sektorer, men de har et enda større utviklingspotensial.

KreaNord er en tverrsektoriell gruppe for utvikling og profilering av kreative bransjer. Med policyanbefalinger, nettverksaktiviteter, utviklingsarbeid og profileringsaktiviteter skal KreaNord knytte sammen initiativer på tvers av kultur- og næringssektorene i de nordiske landene.

www.kreanord.org

2. Nordisk språkforståelse

Mål

Kunst og kultur skal bidra til økt nordisk språkforståelse. De nordiske språkene skal være tilstrekkelig synlige i det offentlige liv, i medier og i film. Bøker på Nordens samfunnsbærende språk skal være lettere tilgjengelige.

Norden er i dag en flerspråklig region. Borgerne har gode språkkunnskaper, og språkpolitikken hviler på et demokratisk grunnlag.

I en globalisert verden kan Norden derfor bli et språkpolitisk forbilde for andre regioner. De mange språkene skaper forutsetninger for kunnskap, skaperkraft, perspektiv og internasjonale kontakter i en utstrekning som ikke er mulig i samfunn med bare ett språk.

Kulturområdet har gjennom kulturutveksling, litteratur, film og tv enestående forutsetninger for å involvere seg aktivt i og fremme en økt språkforståelse mellom de forskjellige språkene i Norden.

FAKTA

Nordisk litteratur. Hvert år bidrar Ministerrådet for kultur med mer enn 2,5 millioner DKK til å oversette litteratur mellom de nordiske språkene. Det gir borgerne i Norden gode muligheter for å lese litteratur skrevet av andre nordiske forfattere, på sitt eget språk.

3. Kultur for barn og unge

Mål

Barn og unge skal ha bedre muligheter til å delta aktivt og skape egne kulturuttrykk. Barn og unge skal ha bedre adgang til nordiske digitale medier av høy kvalitet. De nordiske husene og instituttene skal formidle og stimulere barne- og ungdomskultur.

Nordisk ministerråd har laget en strategi for barn og unge i Norden. Visjonen er at Norden skal være det beste stedet i verden for barn og unge. Målet er å skape gode livsvilkår for barn og unge og å styrke deres muligheter for innflytelse uansett kjønn, etnisk, kulturell eller sosioøkonomisk bakgrunn, alder, hjemsted, seksuell orientering eller funksjonsnedsettelse.

Barn og unge påvirkes av tiltak innenfor de fleste samarbeidsområdene i Nordisk ministerråd. Alle områder skal anlegge et barne- og ungdomsperspektiv på sine aktiviteter. Kulturområdet er et av områdene som har spesielt høy prioritet de neste årene.

NORDBUK (Nordisk barne- og ungdomskomite) gir aktiv støtte til Ministerrådet for kultur. Det skal sikre at barne- og ungdomskulturen integreres i alle relevante deler av Ministerrådets arbeid.

FAKTA

Norden Før og Nu er et nettsted for barn og unge skapt i samarbeid mellom Nordisk barne- og ungdomskomite (NORDBUK) og Danmarks Radio med støtte fra Nordisk kulturfond. Nettstedet formidler interaktiv informasjon om blant annet de nordiske landenes historie, kultur og språk. Informasjonen kan brukes i skolen i undervisningen om de nordiske landene.

4. Kulturelt mangfold

Mål

Det kulturelle mangfoldet i det nordiske kultursamarbeidet skal styrkes.

Det nordiske kultursamarbeidet skal både støtte og utvikle mangfoldet i kulturbegrepet slik at både allsidigheten og kvaliteten sikres.

Det nordiske kultursamarbeidet skal derfor støtte et bredt spekter av aktiviteter: Fra folkelige fellesskap til profesjonelt kunstnerisk virke. Mangfold skal her forstås i betydningen kulturell diversitet – både med hensyn til målgrupper og innhold.

Kunst og kultur har sterkt potensial for å være de faktorene som bidrar til at flere blir i stand til å gripe de mulighetene kunnskapssamfunnet stiller til rådighet. Det gjelder for eksempel læreprosesser og sosial inkludering samt forebyggende tiltak.

5. Den nordiske kulturarven

Mål

Kultursamarbeidet bidrar til at den nordiske kulturarven bevares, synliggjøres, brukes og utvikles.

Vår kulturarv gir grunnleggende kjennskap til tradisjonene og spillereglene som utgjør de felles forståelsesrammene i Norden. Å fokusere på kulturarven kan bidra til å utvikle sammenhengskraften i Norden, styrke identitetsfølelsen og opplevelsen av lokal så vel som regional tilknytning.

Møtet med andre kulturer utfordrer vår selvforståelse, og ved å gjøre kulturarven – både den nasjonale og den globale – relevant for mange, skaper man forutsetninger for å utvikle et bærekraftig samfunn.

De nordiske landene har lang erfaring med samarbeid på kulturarvområdet, både i Norden og internasjonalt. Der er behov for å gjøre samarbeidet tettere knyttet til UNESCOs internasjonale konvensjoner om kulturelt mangfold, kulturminner og kulturarv samt Europarådets konvensjoner på kulturarvområdet.

6. Ministerrådets formannskapsprogram på kulturområdet

Mål

*Formannskapsprogrammet bidrar til at de nordiske kulturministrenes prioriteringer utvikles og realiseres.
De vedtatte globaliseringssatsingene gjennomføres.
Kontinuiteten i kulturministrenes arbeid sikres.*

Landet som har formannskapet i Nordisk ministerråd, legger hvert år fram et spesielt sektorprogram som skal avspeile og supplere de tiltakene som gjøres innenfor ministerrådet. Formannskapsprogrammet er dermed en viktig byggestein i realiseringen av visjonen for det nordiske kultursamarbeidet.

Hvert formannskap arbeider for å skape kontinuitet i forhold til tidligere og kommende formannskap.

Følgende land har formannskapet i perioden 2010–2012: Danmark 2010, Finland 2011 og Norge 2012.

Strategier og arbeidsplaner

Programmer:

- Nordisk dataspillprogram,
- Nordisk-baltisk mobilitetsprogram
- Kultur- og kunstprogrammet

Nordisk dataspillprogram, 2010–2012

Det nordiske dataspillprogrammet skal sikre barn og unge tilgang til materiale av høy kvalitet med et tydelig nordisk preg. Aktivitetene omfatter primært salg og eksport, digital distribusjon, forbruker- og produsentinformasjon samt ekspertstøtte.

Programmet skal:

- Stimulere til høyere kvalitet og flere tilbud blant nordiskproduserte dataspill for barn og unge.
- Sikre en effektiv nordisk infrastruktur for utviklere, produsenter og distributører av dataspill.
- Koordinere felles nordiske aktiviteter.
- Sikre informasjonsutveksling og økt kjennskap til bransjen.
- Etablere et nettverk blant bransjeaktører.

Nordisk dataspillprogram forvaltes av Nordic Game Resources AB i Malmö i Sverige.

www.nordicgameprogram.org

Nordisk-baltisk mobilitetsprogram 2010–2011

Nordisk-baltisk mobilitetsprogram for kultur er åpent for deltakere fra de nordiske og de baltiske landene. Programmet har tre moduler: mobilitetsstøtte, støtte til nettverk og støtte til kunstnerresidenser. Det kan gis bidrag innenfor alle kunstområder til oppholdsstipender, nettverksdannelse innenfor de nordiske og de baltiske landene samt til kunstnerboliger for å ta imot profesjonelle kunstnere og kulturarbeidere fra et annet nordisk eller baltisk land.

De baltiske landene deltar sammen med de nordiske landene i finansieringen og beslutningsprosesser i tilknytning til programmet. Nordisk-baltisk mobilitetsprogram skal bidra til:

- Økt mobilitet for kunstnere, produsenter og kulturaktører fra alle sektorer innenfor kunst- og kulturområdet.
- Økt etablering av nettverk for kulturaktører.
- Økt virksomhet rundt kunstnerboliger.

Kulturkontakt Nord, Sveaborg, Finland, har ansvaret for programmets administrative støttefunksjon.

www.kknord.org

Kultur- og kunstprogrammet 2010–2011

Kultur- og kunstprogrammet er åpent for nordiske kulturaktører og kunstnere, kultur- og kunstinstitusjoner samt kultur- og kunstorganisasjoner. En justering av programmet har gjort det mulig for aktører innenfor amatørkultur- og frivilligsektoren å søke midler fra programmet fra og med 2010.

Kulturkontakt Nord, Sveaborg, Finland, har ansvaret for programmets administrative støttefunksjon.

www.kknord.org

Kulturkontakt Nord:

Kulturkontakt Nord arbeider med informasjon og operative oppgaver og med administrasjon av tidsbegrensede temabaserte programmer. Kulturkontakt Nord skal dessuten koordinere og betjene ekspertgruppene som har det faglige ansvaret for tildeling av prosjektmidler.

Kulturkontakt Nord ligger på Sveaborg i Helsingfors i Finland.

www.kknord.org

De nordiske husene og instituttene – Færøyene, Island, Finland, Åland og Grønland

De nordiske husene på Færøyene og Island og instituttene i Finland, på Åland og Grønland er vitale plattformer for det nordiske samarbeidet og løser viktige informasjons-, formidlings- og profileringsoppgaver.

Nordisk ministerråd har dessuten kontorer i Estland, Latvia, Litauen og Nordvest-Russland.

Nordisk kulturfond:

Nordisk kulturfond bevilger støtte til kulturprosjekter i Norden og nordiske prosjekter utenfor Norden. Prosjektene som får støtte, avspeiler hele kulturlivet og omfatter alt fra billedkunst, teater, musikk og dans til litteratur og nye medier. Også utdanning, forskning og tverrsektorielle prosjekter er blant det fondet kan støtte. På utdannings- og forskningsområdet prioriteres prosjekter med tilknytning til kunst og kultur.

Nordisk kulturfond og Nordisk ministerråd skal i perioden 2010–2012 være i tett dialog for å utvikle det nordiske kultursamarbeidet.

Nordisk kulturfonds sekretariat ligger i København i Danmark.

www.nordiskkulturfond.org

Nordisk informasjonssenter for medie- og kommunikasjonsforskning (NORDICOM)

NORDICOMs oppgave er å formidle kunnskap om medie- og kommunikasjonsforskningen samt medieutviklingen i de nordiske landene.

NORDICOM forvaltes av Göteborg universitet i Sverige.

www.nordicom.gu.se

Nordisk Film & TV Fond:

Nordisk Film & TV Fonds primære formål er å fremme film- og tv-produksjoner av høy kvalitet i de fem nordiske landene (Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige). Det gjøres ved å yte støtte til finansiering av spillefilmer, tv-fiksjon/serier og kreative dokumentarfilmer.

Nordisk Film & TV Fonds sekretariat ligger i Oslo i Norge.

www.nordiskfilmogtvfond.com

Nordisk journalistisk etterutdanning

Det er Nordisk journalistsenters (NJC) overordnede oppgave via kurs, seminarer og andre kompetansebyggende tiltak å skape og fastholde mediernes interesse for nordisk samhörighet og kulturelt fellesskap.

Nordisk journalistsenter ligger i Århus i Danmark.

www.njc.dk

De nordiske kulturprisene. Litteratur, musikk og film.

De nordiske kulturprisene bidrar til å synliggjøre det nordiske kunst- og kulturlivet. I 2009 ble det besluttet å gjøre en samlet innsats for å profilere prisene. Initiativet skal bidra til å synliggjøre den viktige satsingen som prisene representerer innenfor kultursamarbeidet, og til å skape samarbeid og synergieffekter mellom prisene og profileringen av dem.

Filmprisen administreres av Nordisk Film & TV Fond, litteraturprisen av Nordisk råds svenske delegasjon og musikkprisen av Nordens hus på Færøyene.

Dialog – Nordisk kulturforum

Nordisk ministerråd arrangerer konferanser, seminarer og workshops under overskriften "Nordisk kulturforum". Kulturforum gir mulighet for en idé- og informasjonsutveksling mellom ministerrådet og aktørene i kultur- og kunstlivet.

Nordisk kulturforum er ministerrådets viktigste informasjonskanal i arbeidet med å sikre utvikling av programmene og framtidige initiativer for kulturlivet i Norden. Kulturforum som dialogverktøy skal derfor utvikles for å sikre at dialogen blir ført på en hensiktsmessig måte.

Hvert nordisk kulturforum skal munne ut i konkrete forslag til kulturministrene om en utvikling av kultursamarbeidet. Temaet for Kulturforum skal alltid avspeile kultursamarbeidets overordnede mål.

Evaluering

Reformen av det nordiske kultursamarbeidet som ble implementert fra 2007, skal evalueres grundig. Arbeidet settes i gang i 2010 og avsluttes i 2011. Evalueringen skal blant annet gi svar på om det nordiske kultursamarbeidet oppleves som brukervennlig, fleksibelt og oversiktlig.

Midtveis er det foretatt en rekke justeringer som er innarbeidet i denne strategien med mål og visjon for kultursamarbeidet. Justeringene har framkommet etter dialog med kunst- og kulturområdet, blant annet ved to kulturfora i 2009.

Videreutviklingen av det nordiske kultursamarbeidet – innhold og metoder – vil bli basert på etterspørsel og innspill både fra politisk side og fra det faglige feltet.